

STAP NIET ZOMAAR IN EEN RELATIE!

Een belegger die een contractuele relatie met een bank of broker aangaat, moet daarbij goed op zijn tellen passen.

TEKST: ADAM PASARIBU; ILLUSTRATIE: JOSJE VAN KOPPEN

Als een belegger schade lijdt of meent te hebben geleden, is het voor hem relevant te weten wat voor type relatie hij heeft of had met zijn bank, beleggingsadviseur, broker of vermogensbeheerder. Gekoppeld aan het type relatie is namelijk de vraag welke bescherming een belegger geniet dan wel had moeten genieten. Anders geformuleerd: het type relatie is van invloed op de vraag hoever de eigen verantwoordelijkheid van de belegger reikt. Bij het aangaan van een contractuele relatie met een bank of broker is daarom waakzaamheid geboden.

VERSCHILLENDE RELATIES

De relatie tussen belegger en bank of broker valt in een van de drie navolgende categorieën: 'execution only', advies, of vermogensbeheer. Een korte schets.

In geval van execution only maakt een bank of een broker het via het internet of telefonisch mogelijk voor een belegger om orders in te leggen. Hierbij is geen sprake van beleggingsadvies. Als de betrokken bank of broker de belegger informeert met betrekking tot de algemene kenmerken van effecten is er geen sprake van beleggingsadvies, maar van informatieverstrekking. Dienstverlening op basis van execution only wordt doorgaans gekenmerkt door lage(re) kosten.

Van vermogensbeheer zal sprake zijn wanneer een belegger zijn beleggingsportefeuille laat beheren door een vermogensbeheerder. Op basis van de met de belegger te maken afspraken zal de vermogensbeheerder het vermogen beheren, dat wil zeggen: met inachtneming van die afspraken doet de vermogensbeheerder zelfstandig aan- en verkopen van effecten. Nadere instemming van de betrokken belegger is daarbij niet vereist. In de praktijk komt het weleens

voor dat beleggers voorafgaand aan bepaalde transacties geïnformeerd worden over het ook daadwerkelijk verrichten van transacties, maar dat maakt het type relatie niet anders. Ook dan gaat het om een vermogensbeheerrelatie.

In alle andere gevallen is er sprake van een adviesrelatie. In deze relatie geeft een bank beleggingsadvies die de belegger vervolgens al dan niet opvolgt. Bij dit type relatie is het ook mogelijk dat er geen beleggingsadvies wordt verstrekt, bijvoorbeeld in de

VERSCHILLENDE RELATIES BIEDEN VERSCHILLENDE BESCHERMING

situatie waarin de belegger op eigen initiatief contact opneemt met de beleggingsadviseur en aangeeft dat hij een bepaalde order wil inleggen zonder daarbij om advies te vragen. Het verschil met een execution only op dit punt is dat er wel advies ingewonnen kan worden.

VERSCHILLENDE BESCHERMINGSNIVEAUS

Een belegger geniet de minste bescherming bij dienstverlening op basis van execution only en de meeste bescherming in het geval van vermogensbeheer. Het beschermingsniveau bij beleggingsadvies valt ertussenin.

Execution only is interessant voor een belegger die beschikt over de vereiste kennis om te beleggen. Voor beleggers die 'geen verstand hebben van beleggen' is execution

only niet aan te bevelen. De kennisveronderstelling en de minimale betrokkenheid van de bank brengen met zich mee dat in geval van beleggingsschade deze schade in de regel geheel voor rekening van de belegger zal komen.

Beleggers die hun portefeuille in (vermogens)beheer geven, hoeven zelf geen ervaring of kennis te hebben van beleggen of beleggingsstrategieën. In het kader van vermogensbeheer schakelt de belegger nu eenmaal een vermogensbeheerder (lees: een professional) in om voor hem te beleggen. Bij vermogensbeheer geldt dat als de vermogensbeheerder binnen de met de belegger gemaakte afspraken blijft, eventueel geleden beleggingsverliezen in beginsel voor rekening blijven van de belegger; in deze gevallen is er sprake van het normale beleggingsrisico. Handelt de vermogensbeheerder evenwel in strijd met de gemaakte afspraken, dan kunnen de daardoor ontstane verliezen (deels) voor rekening komen van de vermogensbeheerder. In die gevallen wordt door de Ombudsman en/of de Geschillencommissie van het Kifid dan wel de rechter beoordeeld of de vermogensbeheerder al dan niet heeft gehandeld als 'een redelijk bekwaam en redelijk handelend vermogensbeheerder' of als 'een goed huisvader'.

In een beleggingsadviesrelatie geldt dat na het verkrijgen van beleggingsadvies de belegger de keuze moet maken om het advies al dan niet op te volgen. Dit heeft gevolgen voor eventuele aansprakelijkheidskwesties. Concreet betekent het dat als een beleggingsadviseur adviseert bepaalde effecten te kopen en later blijkt dat deze alleen maar in waarde dalen, de daardoor geleden verliezen voor rekening komen van de belegger. Of het andere geval, als een beleggingsadviseur adviseert bepaalde effecten